

Politicorvm Libri Decem

Contzen, Adam

Colonia, [1621]

Cap. XLIII. Contra Ecclesiarum diuitias quæ obijci soleant.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95437](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95437)

Abusus opum,
non tollit
ipsas opes.

Episcopus
princeps a-
liorum prin-
cipum vti-
tur iure.

In paruo
magistratu
est emula-
tio.

Paupertas
in Republi-
ca non mi-
nus vitia
gignit, quā
diuitia.
In egestate
fastus ma-
gnus.

In paupere
Ecclesia plu-
res hereses
fuere.

§. 3. Luxum pariunt diuitiæ, fateor, & ambitio- nem; Honorum cupiditas duplici illecebra titillatur cum in vnum coniunctam animaduertit sacram, & profanam potestatem, sed non ideo ordo Hierarchicus, non ideo opum præsidia tollenda sunt, sed legibus bonis honestas & moderatus vsus est præscribendus. Bona Ecclesiæ in pauperes, in ministros Ecclesiæ, in doctores sunt expendenda. Episcopi qui principes non sunt, moderato vtuntur comitatu, qui principatum Episcopatu connexum habent, non est illis denegandus ornatus ille, quo in Republica alii principes vtuntur. Nullius prodigalitatem probo, omnium luxum condemno, decentem statum, magnificentiamque suadeo. Inter hæc censores Ecclesiasticarum opum miror; nam cum tot regum principumque sæcularium, tot diuitum, tot nobilium insanos sumptus, lasciuia, & delicias intueantur, non tamen detrahendas per vim opes censent, solis prælatis inuident, quorum tamen est insignis moderatio, si cum aliis conferantur; grauius sine dubio peccant, qui de patrimonio Christi luxuriantur, cum tot canones rectum vsu illius, & ipta ratio imperet, sed vitia sunt hominum illa, non opum. Mihi sane videtur ambitio honore quidem accendi, sed tamen ea gubernatione, quæ est in seclatis Ecclesiis non tolli. Nam & in parua præfidentia est æmulatio, eoque facilius, quo communior est. Nonne in oppidis etiam paruis cum ambitione Consul eligitur; & in vicis prætorum filii magnifice se circumspiciunt? Agnoscunt factum, ambitionem, æmulationem suorum ministrorum multi hæreticorum, & in his Episcoporum defensor Sarauia, pag. 588. Miror si credat D. Beza minus ambitionis hodie minus anaritia, inter Ecclesiæ ministros, qui hebdomadam tantum præfident, & quorum tenuia atque accisa sunt stipendia: quam olim, aut inter præfatos Episcopos, aut inter eos, qui hodie Christum profitentur, & amplos habent redditus.

Non intelligunt illi se diuinam ordinationem reprehendere, quæ veteris testamenti sacerdotes, tot opibus instruxit, tot magistratibus ornauit, ac tandem gentis præfecturam & regnum dedit; quin & ipse rex Agrippa apud Caium proficitur, maius esse regno sacerdotium. De moribus dicere si vera oportet, non est negandum malis male agendi facultatem ab opibus præberi. Verum ita statuo, postquam legibus definita sunt omnia in Ecclesia, in ipsis diuitiis coli virtutem multis; nam paupertas etiam non in seclis, magnis tamen vitiis occasionem præbet. Splendor diuitiarum fastum auger, sed ego Fabricium Romanæ virtutis exemplar, omnium stylo laudatum, tanto fastu coxisse rapa opinor, quanto Pirthus solum conscendit: Male diuitibus imperare, inquit, quam possidere diuitias. An tibi imperator ille ab aratro parum ambitiosus esse videtur, qui reges & magnates seruos habere optabat? Delitiæ libidinum fomites sunt; & tamen in foribus prostibulorum, in schytarū barbarie, in occidentaliū Indorū nuditate ista vitia inualuerunt. Si de Ecclesia agendum est, præfatis temporibus grauiora scandala fuerunt, Simonianorum, Nicolaitarū, Gnosticorum, Carpocratianorum horrendæ obscenitates, imo omnino pluribus hæresibus tempora illa turbata, cum vel ambitio, & opum cupiditas secessionis ansam tribuit. At subsequenteribus sæculis pauciores seclæ fuerunt, minusque sparsæ, & quæ hodierno tempore sinceritas præfata religionis est, Episcoporum potentie debetur.

§. 4. Non abs re dictum est;
Crescentem sequitur cura pecuniam.

Maior tamen illa est cura, cum & pecunia deest, & queritur; nam opes quæ sitæ occupant, dum queruntur autem, necant. Hoc igitur agendum est, vt cupidinum diræ radices euellantur, quæ cum perseuerant, & per inopiam agitantur mirabiliter crescunt, totamque animam mentem obtinent. Nam inops aua-

ritia nihil turpe arbitrat, quod lucrosum est. Denique iam adeo contempta est prædicantiū avara paupertas, vt nemo honestus prouinciam illam ambiat, qua de re Beza, & Adriano Sarauia communis est querela. p. 8. de diuersis ministrorum gradibus. Sollicitudini tamen, & inuiti occupationi subueniri potest per omnium Episcoporum Oeconomos, de quibus multa ius canonicum; per administratores, de quibus veteres, & recentes; per elocationes, per alia curarum compendia.

Anarapra-
dicantium
paupertas
irridetur.

CAPVT XLIV.

Multitudinem Cleri probandam esse.

§. 1. **A**LIA est, eaque inuidiosissima querela de Ecclesiasticorum multitudo Ecclesiasticorum; postquam enim animo conceperunt, Ecclesiasticos turbam esse inutilem, ociosam, ad paucitatem eam redigendam esse iudicant; nec esse ex Republicæ utilitate, tantas opes in eos, qui in commune non laborant, absumi. Neque alia magis ratione Ecclesiasticos traduxerunt nouatores apud rude vulgus, quam ocii accusatione.

§. 2. Nulla tamen Ecclesia suorum sacerdotum ocium probat, sed quicquid à rebus necessariis ocii super est, totum diuino honori, psalmis, hymnis, lectioni, orationi, meditationi, docendis populis, hortando, consolando, iudicando, discordiis sedandis, operibus misericordiae corporalibus, & spiritualibus impendendum est. Quæ de re cum aliis locis à me copiose actum sit, non est necessaria repetitio. Carolus etiam Borromeus in suis Synodis statuit, vt visitatores inquirerent, quo modo tempus Clerici transigerent: Ad labores enim vocantur, quicunque in fortem Domini vocantur, qui in laboribus fuit à iuuentute sua. Incongruum est enim ociosum esse, & de alieno labore victum querere, sed habenda sedula ratio officii est, 13. q. 1. Ecclesias, & distinet, de consec.

§. 3. Clerus noui testamenti officiis suis ita occupatur, vt Leuitæ in veteri testamento penitus ociosi videri possent, si cum his conferantur. Qui igitur ocii Ecclesiasticorum culpant, aut nimium esse querunt, quod secundum canones nullum est, Domini institutionem reprehendunt. Leuitarum erant officia portare tabernaculum, & in eodem seruire, hæc in exodo. Leuitico, Num. deut. clare & singularim exponitur. Prior occupatio non magna erat, nam tabernaculum distributum in plures facile portabatur; præsertim cum principes tribuum sex plaustra, & duodecim boves obtulerint, quorum præsidio vterentur; postquam in terram promissionis ingressi sunt, longo tempore manserunt in vno loco, vt in silo, rarus itaque fuit transferendi labor. Postea ædificato templo penitus cessauit; Dixit enim Dauid: Requiem dedit Dominus Deus israel populo suo, & habitationem iherusalem vsque in æternum. nec erit officium Leuitarum vt amplius portent tabernaculum, & omnia vasa eius ad ministrandum, 1. par. 23. 25. & v. 27. Iuxta præcepta quoque Dauid nouissima, supputabitur numerus filiorum Leui à viginti annis & supra. Et erunt sub manu filiorum Aaron in cultum domus Domini, in vestibulis, & in exedris, & in loco purificationis, & in sanctuario, & in vniuersis operibus ministerii templi Domini. Sacerdotes autem super panes propositionis, & ad similia sacrificium, & ad lagana azyma, & sartaginem, & ad torrendum, & super omne pondus atque mensuram. Leuitæ vero vt stent mane ad confitendum, & canendum Domino, similiterque ad vesperam tam in oblatione holocaustorum Domini, quam in sabbatis & Calendis & solennitatibus vniuscuiusque rei, iugiter coram Domino. Et custodiant observationes tabernaculi faderis, & ritum sanctuarii, & obseruationem filiorum Aaron fratrum suorum vt ministrent in domo Domini.

Leuitæ ocio-
si præ nostro
Clero.

Nemo seculi
canonico-
rum ociosus.

Officium
Leuitarum,
portare ar-
cam, & ser-
uire in ta-
bernaculo.

Hoc autem officium per vices exquebantur, vt supra